

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9743/2025
28.08.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Јасмине Симић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Милош Тодоровић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Лесковцу, ради накнаде за изузето земљиште, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 419/2025 од 04.02.2025. године, у седници већа одржаној 28.08.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 419/2025 од 04.02.2025. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 419/2025 од 04.02.2025. године преиначена је пресуда Основног суда у Лебану П 1557/23 од 12.12.2024. године у првом и трећем ставу изреке тако што је одбијен тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се утврди да је тужена без правног основа одузела парцелу .. КО ... – остало земљиште, некатегорисани пут, која је била у власништву њиховог правног претходника сада пок. ВВ укупне површине од 38,65 ари, са мерама и границама наведеним у изреци, јер није спровела прописани поступак изузимања, односно експропријације и да се обавезе тужена да на име накнаде за бесправно одузето земљиште исплати тужиоцима износ од 385.348,23 динара са законском затезном каматом од 12.12.2024. године до исплате, и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија тужилаца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревидента да је у другостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су законски наследници – деца покојне ГГ (умрла ...2012. године), ћерке покојног ВВ. Предметна парцела је премером из 1966. године била уписана у поседовни лист .. КО ..., као друштвена својина – путеви Општина Бојник, а по ступању на снагу Закона о средствима у својини Републике Србије као имовина тужене чији је корисник Општина Бојник. Парцела је сада уписана у лист непокретности .. КО Бојник, као некатегорисани пут у својини тужене са правом коришћења Општине Бојник. У тапији од 09.02.1912. године Срески суд у Лебану је 19.11.1940. године, под бројем .. потврдио да је непокретно имање описане у тапији прешло у искључиву својину ВВ по основу куповине. Вештачењима – налазом вештака геометра утврђене су мере и границе спорне парцеле, а налазом вештака пољопривредне струке утврђена је њена тржишна вредност.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби Закона о планирању и изградњи, Закона о јавној својини, Закона о експропријацији и Закона о облигационим односима цитираних у образложењу његове пресуде, усвојио тужбени захтев. По становишту тог суда, спорна парцела је као својина правног претходника тужилаца без ваљаног правног основа и спроведеног поступка и експропријације уписана као својина тужене, а тужиоци не могу трпети штету зато што надлежни орган није спровео формални управни поступак – донео решење о експропријацији и исплатио накнаду, тако да је повређено њихово право на имовину гарантовано чланом 58. Устава Републике Србије и зато им припада накнада, како по члановима 11, 12, 41. и 42. Закона о експропријацији, тако и по одредби члана 172. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев. По становишту тог суда, тужиоци нису доказали право својине покојног ВВ на спорној парцели и своју активну легитимацију – да су једини његови правни следбеници. Осим тога, по схватању другостепеног суда, тужена није пасивно легитимисана јер је спорна парцела у катастру непокретности уписана као некатегорисани пут који је у својини јединице локалне самоуправе – Општине Бојник, сходно члану 10. Закона о јавној својини, а тужиоци нису доказали да је тужена дозволила изградњу државног пута од јавног интереса на земљишту које није формално експроприсано и тако угрозила њихова субјективна грађанска права.

По оцени Врховног суда, нису основани наводи ревидента о погрешној примени материјалног права од стране другостепеног суда.

Одредбом члана 228. ЗПП прописано је да је странка дужна да изнесе чињенице и предложи доказе на којима заснива свој захтев или којим оспорава наводе и доказе противника, у складу са тим законом. Према члану 231. наведеног закона, ако суд на основу изведених доказа (члан 8) не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању чињенице примењују се правила о терету доказивања. По том правилу, ако законом није другачије прописано, странка која тврди да има неко право сноси терет

доказивања чињенице битне са настанак и остваривање права, а странка која оспорава постојање неког права сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остваривање права, или је услед које је право престало да постоји.

Правило о подели терета доказивања је материјалноправне природе јер се одговор на питање о значају недоказане чињенице за исход спора постиже тумачењем материјалноправне одредбе.

Одредбом члана 58. став 1. и 2. Устава Републике Србије прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона, и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Тужиоци поднетом тужбом траже утврђење да је тужена без правног основа одузела парцелу .. КО ... која је била у власништву њиховог правног претходника, покојног ВВ и исплату новчане накнаде за одузету земљиште.

Сагласно цитираној уставној одредби и законским одребама о доказивању, тужиоци су у овом спору били дужни доказати да је на спорној парцели постојало право својине покојног ВВ. У конкретном случају, и по налажењу ревизијског суда, тужиоци нису доказали да је њихов правни претходник био власник спорне парцеле. Ту чињеницу тужиоци су доказивали тапијом коју је 09.02.2012. године потврдио Лесковачки првостепени суд под бројем .., према којој је ДД био сопственик имања описаног у тапији, са потврдом Среског суда у Лебану број .. од 19.11.1940. године да је описано имање по основу куповине прешло у искључиву својину ВВ. У тапији је имање укупне површине 20 хектара 33 ара 40м² које чине зграде, воћњаци, ливада и шума у атару села ..., описано граничном линијом имања – њеном дужином, положајем и начином простирања. Изведеним геодетским вештачењем одређене су мере и границе спорне парцеле, али њиме није утврђено да ли се она налазила у границама имања описаног у тапији које је током 1940. година купио правни претходник тужилаца. С обзиром да изведеним доказима та чињеница није могла бити утврђена, тужиоци нису активно легитимисани да захтевају накнаду за имовину одузету од њихових правних претходника – покојног ВВ и покојне ГГ, а томе суд води рачуна по службеној дужности, јер од ње зависи правилна примена материјалног права.

Из тих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић